

GRYM I'R BOBL

Fframwaith
hunanasesu ar
gyfer ymarfer
cyfranogol

MUSEUMS
ASSOCIATION

Amgueddfeydd a chymunedau'n cydweithio

Cyflwyniad

Datblygwyd y fframwaith hwn i helpu amgueddfeydd i ddeall a gwella eu hymarfer cyfranogol a'u hymgysylltiad cymunedol. Ei nod yw cynnig meincnodau arferion gorau, amlygu rhagoriaeth yn y maes hwn a helpu amgueddfeydd i ddatblygu cysylltiadau cryf a chynaliadwy â'u cymunedau. Mae'r fframwaith yn helpu pobl sy'n gweithio mewn amgueddfeydd a gydag amgueddfeydd i fyfyrion a dysgu ac i gefnogi taith tuag at gyfranogi ac ymgysylltu cymunedol dyfnach a mwy cynaliadwy. Mae hefyd yn cynnig iaith gyffredin ar gyfer amgueddfeydd, arianwyr a rhanddeiliaid eraill.

Mae corff cynyddol i'w gael o waith cyfranogol mewn amgueddfeydd a thystiolaeth bod llawer yn awyddus i wella'u perthynas a'u cydweithio â chymunedau mewn ffordd agored a chyfartal. Mae'n nod gan y fframwaith hwn gefnogi'r gwaith trwy ddarparu:

- diffiniad gweithiol o ymarfer cyfranogol
- canllaw i nodweddion ac egwyddorion y gwaith hwn
- fframwaith i helpu amgueddfeydd i ddeall eu gwaith cyfredol yn y maes a chefnogi ei ddatblygiad
- dolenni i gael rhagor o adnoddau, canllawiau, pecynnau cymorth ac adroddiadau i hybu ymarfer cyfranogol mewn amgueddfeydd.

Cafodd gwaith paratoi'r fframwaith ei oruchwylio gan grŵp llywio o weithwyr amgueddfeydd, arianwyr a rhanddeiliaid o bob rhan o'r Deyrnas Unedig a'i seilio ar gyfweiliadau ymchwil â dros 20 o weithwyr proffesiynol amgueddfeydd oedd yn ystyried cyflwr cyfredol ymarfer cyfranogol. Mae'r grŵp llywio a'r arianwyr a gyfrannodd at ddatblygu'r fframwaith yn eich annog i'w ddefnyddio i gefnogi ac i ddatblygu eich gwaith gyda chymunedau.

Cafodd ei baratoi â chymorth Sefydliad Paul Hamlyn a Sefydliad Esmée Fairbairn. Llun y clawr: Amgueddfa Digartrefedd. Y dudalen hon: Llyfrgell Menywod Glasgow
Grym i'r Bobl: fframwaith hunanasesu ar gyfer ymarfer cyfranogol

Diffiniad

Mae gwahanol ffyrdd o ddeall ymarfer cyfranogol ac ymgysylltiad cymunedol yn y sector amgueddfeydd. At ddibenion y Fframwaith hwn rydym yn ei ddiffinio fel:

"Amgueddfeydd a chymunedau'n cydweithio fel partneriaid cyfartal."

Fel rhan o'r gwaith ymchwil hwn, fe wnaethom ni ofyn i bobl sy'n gweithio mewn amgueddfeydd beth y mae'r gwaith hwn yn ei olygu iddyn nhw a'u sefydliad. Dyma beth oedd ganddynt i'w ddweud:

"Creu amgylcheddau sy'n annog sgysiaid. Sgwrs i ddechrau ac yna chwilota trwy arbrofi a rhoi cynnig ar wahanol bethau."

Zoe Brown, Swyddog Gwaith Allanol, Archifau ac Amgueddfeydd Tyne & Wear

"Mae'n golygu cymryd rhan weithredol yn yr amgueddfa - pob agwedd arni."

Paddy Gilmore, Pennaeth Rhaglenni, Amgueddfeydd Cenedlaethol Gogledd Iwerddon

"Mae ymarfer cyfranogol yn golygu cael pobl i gymryd rhan yn yr hyn rydym ni'n ei wneud. Ac mae hynny'n golygu mwy na dim ond derbyn, mae'n golygu cyfrannu at y penderfyniadau."

Karen Perkins, Cyfarwyddwr Diwylliant ac Ymgysylltu, Luton Culture

"Symud o sefyllfa lle mae'r amgueddfa'n gwneud yr holl benderfyniadau i sefyllfa lle mae'r gymuned yn cymryd rhan weithredol yn y rhaglenni cyhoeddus i'r graddau bod hynny'n arwain trywydd yr amgueddfa."

Owain Rhys, Rheolwr Ymgysylltu a Chyfranogiad Cymunedol, Amgueddfa Cymru

"Mae'n golygu cymryd rhan weithredol ac ystyrlon a bod y gwaith yn cael ei arwain gan y bobl hynny, nid gan yr amgueddfa."

Victoria Rogers, Rheolwr Amgueddfa Stori Caerdydd

"Mae'n golygu cymryd yr agwedd nad gwneud rhywbeth i chi rydyn ni, ond gwneud rhywbeth gyda chi."

Marilyn Scott, Cyfarwyddwr, The Lightbox

"Mae'n golygu cyfranogiad dilys sy'n rhoi pobl yng nghanol bywyd diwylliannol a chymunedol mewn amgueddfa."

Rachel Thain-Gray, Cydlynnydd Prosiectau, Equality in Progress, Llyfrgell Menywod Glasgow

Sut olwg sydd ar gyfranogiad cymunedol mewn amgueddfeydd?

Mae gwahanol lefelau o gyfranogiad cymunedol – dim ond dechrau ystyried cysylltiadau â phartneriaid cymunedol y mae rhai amgueddfeydd ond mae eraill wedi meithrin perthynas ddofn ac ystyrlon. Beth bynnag yw’ch lefel chi, mae egwyddorion a nodweddion allweddol i’w cadw mewn cof.

Egwyddorion:

- cydweithio yn hytrach na gwneud rhywbeth i rywun neu dros rywun
- y gymuned yn cymryd rhan mewn penderfyniadau ar brosiectau a strategaeth ehangach
- ymdeimlad o berchnogaeth gan y gymuned a’r amgueddfa
- newid i bawb - yn cynnwys yr amgueddfa
- agwedd holistig sy’n treiddio trwy’r amgueddfa gyfan
- rhan o waith craidd a nodau ac amcanion strategol yr amgueddfa
- rhoi pobl yn y canol
- rhoi llais i bobly tu allan i’r amgueddfa
- gwneud lles i’r amgueddfa a’r gymuned

Nodweddion:

- meddwl a gweithredu mewn ffordd fyfyrionol
- prosesau dysgu
- sefydliadau ac unigolion yn agored i newid
- derbyn risg a’r posibilrwydd o fethiant
- blaengar a datblygiadol
- annog cymryd rhan
- cydraddoldeb.

Pam y mae'n bwysig?

Bydd cynnwys cymunedau ym mywyd eich amgueddfa'n ei gwneud yn sefydliad mwy ymatebol, deinamig a chynaliadwy. Bydd ymgysylltiad a chyfranogiad cymunedol ystyrlon yn codi proffil eich amgueddfa ac yn cael effaith gadarnhaol ar y ffordd y mae rhanddeiliaid, arianwyr a'r cyhoedd yn edrych arnoch.

Mae cymunedau ledled y Deyrnas Unedig yn newid yn barhaus; po fwyaf y byddwn ni'n ymgysylltu ac yn gwneud cysylltiadau, gan gynnwys a chofleidio pobl, gorau oll y bydd y profiad i bawb. Mae amgueddfeydd cynhwysol a chyfranogol yn cynnig profiad gwell a chyfoethocach i bawb ac mae gan amgueddfeydd lawer i'w ddysgu a'i ennill o weithio fel hyn.

Gall cyfranogiad mewn amgueddfeydd:

- fod o fudd i iechyd a lles pawb
- helpu i feithrin sefydliad cynaliadwy
- esgor ar gyfleoedd newydd a chyffrous i fod yn greadigol
- creu argraff dda o'r amgueddfa ar rhanddeiliaid yn cynnwys cymunedau, arianwyr a gwleidyddion.

Mae cyfranogiad mewn amgueddfeydd yn bwysig i:

- bartneriaid cymunedol
- yr amgueddfa
- pobl sy'n gweithio mewn amgueddfeydd a gydag amgueddfeydd
- arianwyr a rhanddeiliaid
- cymdeithas.

Sut i ddefnyddio'r **fframwaith** **hwn:**

Caiff amgueddfeydd eu hannog i ddefnyddio'r fframwaith hwn gyda'u partneriaid cymunedol i fyfyrrio ar eu gwaith er mwyn meincnodi y man lle maent a mapio sut y gallent wella a datblygu eu hymgysylltiad. Bydd gwahanol amgueddfeydd ar wahanol gamau o'r daith; mae hwn yn declyn hyblyg i'ch helpu i ystyried ymhle y mae'ch sefydliad yn awr, i ble yr hoffech fynd a sut y gallech gyrraedd yno. Mae'n fframwaith hunanasesu a dylid ei ddefnyddio i annog myfyrrio, trafod a dysgu.

Cenhadaeth, gwerthoedd a gweledigaeth (i ba raddau mae ymarfer cyfranogol wedi'i fewnblannu?)

Cychwyn arni	Symud ymlaen	Arferion gorau	Arwain a hyrwyddo
Cyfeiriadau at gyfranogiad / ymgysylltiad cymunedol yn y datganiad cenhadaeth	Mae'r datganiad cenhadaeth yn hybu cyfranogiad / ymgysylltiad cymunedol	Mae'r datganiad cenhadaeth yn hybu cyfranogiad / ymgysylltiad cymunedol a gwneir ymdrech i ddefnyddio'r genhadaeth i lywio gwaith y sefydliad cyfan	Mae'r datganiad cenhadaeth yn hybu cyfranogiad / ymgysylltiad cymunedol ac mae'r staff a'r ymddiriedolwyr yn ei ddeall ac yn ei ddefnyddio i gyflenwi a hyrwyddo'r gwaith Caiff partneriaid cymunedol ddweud eu dweud wrth greu ac adolygu'r datganiad cenhadaeth
Mae gwerthoedd y sefydliad yn cyfeirio at gyfranogiad / ymgysylltiad cymunedol	Mae'r gwerthoedd yn ymgorffori egwyddorion ymarfer cyfranogol fel cydraddoldeb, tegwch, a bod yn agored ac yn gynhwysol	Mae'r gwerthoedd yn ymgorffori egwyddorion ymarfer cyfranogol. Gwneir ymdrech i'w hyrwyddo a maent yn llywio gwaith yr amgueddfa	Mae'r gwerthoedd yn ymgorffori egwyddorion ymarfer cyfranogol ac mae'r amgueddfa'n sefydliad a arweinir gan werthoedd Mae'r sefydliad yn gwneud ymdrech i hyrwyddo ymarfer cyfranogol, rhannu'r hyn sy'n gweithio, a chefnogi'r sector ehangach

Arweinyddiaeth a llywodraethiant (a yw'r rhai sy'n rheoli'n hyrwyddo ymarfer cyfranogol?)

Cychwyn arni	Symud ymlaen	Arferion gorau	Arwain a hyrwyddo
Arweinwyr yr amgueddfa yn dangos ymrwymiad goddefol i gyfranogiad / ymgysylltiad cymunedol	Arweinwyr unigol yn ymwybodol o gyfranogiad / ymgysylltiad cymunedol yn yr amgueddfa ac yn dadlau drosto	Mae'r tîm arwain yn hyrwyddo cyfranogiad / ymgysylltiad cymunedol trwy'r amgueddfa gyfan	Mae'r arweinwyr yn dangos ymrwymiad gweithredol i gyfranogiad / ymgysylltiad cymunedol ac yn ei hyrwyddo'n frwd yn fewnol ac yn allanol Mae'r arweinwyr yn mynd i ddigwyddiadau mewnol ac allanol gyda phartneriaid cymunedol i ddadlau ar y cyd dros werth cyfranogiad / ymgysylltiad cymunedol Mae'r arweinwyr yn siarad yn nigwyddiadau'r sector ac mewn digwyddiadau rhwngwladol i rannu arferion gorau a hyrwyddo gwerth cyfranogiad / ymgysylltiad cymunedol
Mae'r ymddiriedolwyr yn ymwybodol o waith cyfranogiad / ymgysylltiad cymunedol mewn amgueddfeydd	Mae'r ymddiriedolwyr yn deall yr achos dros waith cyfranogiad / ymgysylltiad cymunedol a pha mor bwysig ydyw	Mae'r ymddiriedolwyr yn hyrwyddo gwaith cyfranogiad / ymgysylltiad cymunedol yn yr amgueddfa Mae'r ymddiriedolwyr yn cael hyfforddiant mewn gwaith cyfranogiad / ymgysylltiad cymunedol Mae gwybodaeth am waith cyfranogiad / ymgysylltiad cymunedol yn cael ei gynnwys ym mhecyn cynefino'r Ymddiriedolwyr	Mae'r ymddiriedolwyr yn hyrwyddo gwaith cyfranogiad / ymgysylltiad cymunedol yn yr amgueddfa ac yn allanol Mae'r ymddiriedolwyr yn mynd i gyfarfodydd a digwyddiadau mewnol ac allanol gyda phartneriaid cymunedol Mae partneriaid cymunedol yn cael eu cynrychioli ar y Bwrdd

Llun: Amgueddfa ac Oriel Gelf Bryste

Grym i'r Bobl: fframwaith hunanasesu ar gyfer ymarfer cyfranogol

Ymrwymiad i weithredu

(a yw ymarfer cyfranogol yn cael ei gynnwys mewn polisïau a'i roi ar waith?)

Cychwyn arni	Symud ymlaen	Arferion gorau	Arwain a hyrwyddo
Gwneir ceisiadau am gyllid prosiectau er mwyn cynnal rhaglenni cyfranogiad / ymgysylltiad cymunedol	Caiff cyllideb graidd ei neilltuo ar gyfer gwaith cyfranogiad / ymgysylltiad cymunedol	Caiff gwaith cyfranogiad / ymgysylltiad cymunedol ei fewnblannu mewn cynlluniau busnes a chynlluniau strategol a neilltuir arian ar ei gyfer trwy'r sefydliad cyfan	Caiff gwaith cyfranogiad / ymgysylltiad cymunedol ei fewnblannu mewn cynlluniau busnes a chynlluniau strategol a neilltuir arian ar ei gyfer. Defnyddir y gwaith i'w bleidio wrth randdeiliaid ac arianwyr
Gwneir gwaith cyfranogiad / ymgysylltiad cymunedol fesul prosiect gyda phartneriaid cymunedol ad hoc	Caiff gwaith cyfranogiad / ymgysylltiad cymunedol ei gynllunio a'i fewnblannu gyda phartneriaid hirdymor	Caiff gwaith cyfranogiad / ymgysylltiad cymunedol ei fewnblannu ac mae'n rhedeg trwy'r sefydliad cyfan	Mae'r amgueddfa'n meithrin cysylltiadau hirdymor gyda phartneriaid cymunedol

Llun: Amgueddfa Genedlaethol y Glannau, Abertawe

Grym i'r Bobl: fframwaith hunanasesu ar gyfer ymarfer cyfranogol

Ymgysylltu a phenderfynu (pwg sydd â llais ym mha feysydd)

Cychwyn arni	Symud ymlaen	Arferion gorau	Arwain a hyrwyddo
Caiff y gwaith cyfranogiad / ymgysylltiad cymunedol ei gynllunio gan y staff ac eraill sy'n gweithio ym maes ymgysylltu	Mae'r tîm rheoli/arwain, yr ymddiriedolwyr a'r staff yn cymryd rhan yng ngwaith cynllunio cyfranogiad / ymgysylltiad cymunedol	Mae'r tîm rheoli/arwain, yr ymddiriedolwyr a'r staff yn cymryd rhan yng gwaith cynllunio cyfranogiad / ymgysylltiad cymunedol fel rhan o'r gwaith cynllunio strategol cyffredinol	Mae'r tîm rheoli/arwain, yr ymddiriedolwyr, y staff a phartneriaid cymunedol yn cymryd rhan yng ngwaith cynllunio cyfranogiad / ymgysylltiad cymunedol fel rhan o'r gwaith cynllunio strategol cyffredinol
Ymgynghorir â phartneriaid cymunedol ar raglenni a gweithgareddau a benderfynir ymlaen llaw	Mae mecanweithiau yn eu lle i bartneriaid cymunedol gael dweud eu dweud mewn penderfyniadau am arddangosfeydd a phrosiectau eraill sydd â therfyn amser Caiff partneriaid cymunedol eu cefnogi i ymgysylltu â'r amgueddfa	Mae mecanweithiau yn eu lle i bartneriaid cymunedol gael dweud eu dweud mewn penderfyniadau am waith yr amgueddfa ar draws meysydd adrannol	Mae mecanweithiau yn eu lle i bartneriaid cymunedol gael dweud eu dweud mewn penderfyniadau ar y lefel uchaf yn y sefydliad yn cynnwys cynlluniau strategol a chynlluniau busnes e.e. partneriaid cymunedol ar y Bwrdd Ymddiriedolwyr
			Cyfrifir cyfranogiad yn yr amgueddfa fel ymdrech ar y cyd. Mae gan bawb ran i'w chwarae ac mae'r rolau a'r disgwyliadau'n eglur, mae'r gwahanol bartïon yn cydnabod ac yn parchu ei gilydd a cheir mecanweithiau da i adolygu cynnydd.
Trefnir i gydweithio â phartneriaid cymunedol fesul prosiect		Mae gan bartneriaid cymunedol berthynas hirdymor â'r amgueddfa a'r staff	Mae gan bartneriaid cymunedol berthynas hirdymor â'r amgueddfa ac maent yn gweithio ar gynlluniau craidd a chynlluniau â therfyn amser

Image: Amgueddfa ac Oriel Gelf Birmingham

Grym i'r Bobl: fframwaith hunanasesu ar gyfer ymarfer cyfranogol

PROTEST
LAB

Y gweithlu a datblygiad proffesiynol (ydyn ni'n hyderus ac yn abl?)

Cychwyn arni >	Symud ymlaen >	Best practice >	Leading and championing
Dealltwriaeth: Mae'r staff, contractwyr ac ymgynghorwyr yn gwybod am ymarfer cyfranogol / ymgysylltiad cymunedol trwy gyfarfodydd a chyfathrebu mewnol	Mae'r staff, contractwyr ac ymgynghorwyr yn deall yr achos dros ymarfer cyfranogol / ymgysylltiad cymunedol ac maent yn rhannu iaith a dealltwriaeth â phartneriaid cymunedol a rhanddeiliaid eraill	Mae'r staff, gwirfoddolwyr a'r ymddiriedolwyr yn gallu cyfleu'r achos dros ymarfer cyfranogol / ymgysylltiad cymunedol ac maent yn rhannu iaith a dealltwriaeth â phartneriaid cymunedol a rhanddeiliaid eraill	Mae'r staff, gwirfoddolwyr a'r ymddiriedolwyr yn hyrwyddo ymarfer cyfranogol / ymgysylltiad cymunedol y tu mewn a'r tu allan i'r amgueddfa
Hyfforddi a datblygu: Mae rhaglenni hyfforddi staff a datblygiad proffesiynol yn cyfeirio at ymarfer cyfranogol / ymgysylltiad cymunedol	Mae gan raglenni hyfforddi staff a datblygiad proffesiynol fodiwlau a hyfforddiant sy'n ymwneud ag ymarfer cyfranogol / ymgysylltiad cymunedol ar gael i'r holl staff, contractwyr ac ymgynghorwyr	Mae'r holl staff, yn cynnwys staff blaen tŷ, gwirfoddolwyr a'r ymddiriedolwyr yn cael cyfle i gymryd rhan mewn hyfforddiant a/ neu ddatblygiad proffesiynol yn ymwneud ag ymarfer cyfranogol / ymgysylltiad cymunedol	Mae'r ymddiriedolwyr a'r arweinwyr yn arwain ac yn cymryd rhan mewn hyfforddiant a/ neu ddatblygiad proffesiynol yn ymwneud ag ymarfer cyfranogol / ymgysylltiad cymunedol Mae partneriaid cymunedol yn cyflenwi hyfforddiant i staff ynglŷn â'r hyn y mae ymarfer cyfranogol / ymgysylltiad cymunedol yn ei olygu o'u safbwynt nhw

Llun: Museums Sheffield

Grym i'r Bobl: fframwaith hunanasesu ar gyfer ymarfer cyfranogol

Parhad

Y gweithlu a datblygiad proffesiynol (ydyn ni'n hyderus ac yn abl?)

Cychwyn arni	Symud ymlaen	Best practice	Leading and championing
Recriwtio: Mae deunyddiau recriwtio ar gyfer swyddi cymunedol a swyddi eraill cysylltiedig yn cyfeirio at ymarfer cyfranogol / ymgysylltiad cymunedol	Mae deunyddiau recriwtio ar gyfer pob swydd yn cyfeirio at ymarfer cyfranogol / ymgysylltiad cymunedol	Mae profiad o ymarfer cyfranogol / ymgysylltiad cymunedol a chymwysterau yn y maes yn cael yr un statws â phrofiad neu gymwysterau mewn agweddau eraill ar waith yr amgueddfa	Mae profiad o ymarfer cyfranogol / ymgysylltiad cymunedol a chymwysterau yn y maes yn cael yr un statws â phrofiad neu gymwysterau mewn agweddau eraill ar waith yr amgueddfa ac mae partneriaid cymunedol yn cael eu cynrychioli ar baneli recriwtio ac yn cymryd rhan yn y broses recriwtio i gyd yn cynnwys tynnu rhestrau byrion a chyfweld Mae'r prosesau recriwtio yn cadw mewn cof fod gan ymgeiswyr wahanol ffyrdd o ddysgu, gwahanol gymwysterau a gwahanol sgiliau
Mae gan ddisgrifiadau swyddi a manylebau'r person ar gyfer swyddi cymunedol a swyddi eraill cysylltiedig feini prawf perthnasol ac maent yn gofyn am y sgiliau, yr wybodaeth a'r hyfforddiant angenrheidiol er mwyn gwneud gwaith ymarfer cyfranogol / ymgysylltiad cymunedol	Mae gan ddisgrifiadau swyddi a manylebau'r person ar gyfer swyddi trwy'r sefydliad cyfan feini prawf perthnasol ac maent yn gofyn am y sgiliau, yr wybodaeth a'r hyfforddiant angenrheidiol er mwyn gwneud gwaith ymarfer cyfranogol / ymgysylltiad cymunedol		Mae ymarfer cyfranogol / ymgysylltiad cymunedol yn rhan o swydd-ddisgrifiad pob aelod o'r staff, yn cynnwys yr arweinwyr, yr ymddiriedolwyr a'r gwirfoddolwyr Mae partneriaid cymunedol yn helpu i lunio swydd-ddisgrifiadau a manylebau'r person

Llun: Museums Sheffield

Grym i'r Bobl: fframwaith hunanasesu ar gyfer ymarfer cyfranogol

Gwerthuso a thystiolaeth o newid (ydyn ni'n dysgu o'r hyn a wnawn?)

Cychwyn arni ➤	Symud ymlaen ➤	Arferion gorau ➤	Arwain a hyrwyddo
Targedau a dangosyddion perfformiad allweddol (KPIs): Caiff targedau a KPIs ar gyfer ymarfer cyfranogol / ymgysylltiad cymunedol eu pennu fesul prosiect Defnyddir dulliau ansoddol i werthuso prosiectau	Caiff targedau a KPIs ar gyfer ymarfer cyfranogol / ymgysylltiad cymunedol eu pennu yn unol â'r cynllun strategol ar gyfer y sefydliad cyfan	Caiff targedau a KPIs ar gyfer ymarfer cyfranogol / ymgysylltiad cymunedol eu mesur yn erbyn data gwaelodlin a'u monitro'n rheolaidd trwy'r sefydliad cyfan Mae'r uwch reolwyr yn gorfod cydymffurfio â'r KPIs a mesurau ansoddol	Caiff targedau a KPIs eu mesur a'u monitro gan graffu'n drwyadl ac adrodd ar lefel arweinwyr ac ymddiriedolwyr a chânt eu rhannu â'r partneriaid cymunedol Mae gan bartneriaid cymunedol ran yn y gwaith o bennu targedau'r sefydliad, KPIs a mesurau ansoddol
Caiff staff eu cyflwyno i ymarfer myfyriol* a pham y mae'n bwysig <i>*meddwl am eich profiad o'r gwaith er mwyn gwella'ch ffordd o weithio</i>	Defnyddir ymarfer myfyriol i werthuso'r profiad o ymarfer cyfranogol / ymgysylltiad cymunedol a pha mor llwyddiannus ydyw	Defnyddir ymarfer myfyriol gyda'r staff a phartneriaid cymunedol i werthuso'r profiad o ymarfer cyfranogol / ymgysylltiad cymunedol a pha mor llwyddiannus ydyw	Defnyddir ymarfer myfyriol ar y cyd gyda'r staff a phartneriaid cymunedol trwy'r sefydliad cyfan i werthuso'r profiad o ymarfer cyfranogol / ymgysylltiad cymunedol a phob rhan arall o waith yr amgueddfa a pha mor llwyddiannus ydyw
Defnyddir gwaith gwerthuso / mesurau mewnol i ddeall y profiad o ymarfer cyfranogol / ymgysylltiad cymunedol a pha mor llwyddiannus ydyw	Defnyddir gwaith gwerthuso / mesurau allanol i ddeall y profiad o ymarfer cyfranogol / ymgysylltiad cymunedol a pha mor llwyddiannus ydyw	Defnyddir gwaith gwerthuso allanol i ddeall y profiad o ymarfer cyfranogol / ymgysylltiad cymunedol a pha mor llwyddiannus ydyw	Mae herio craff gan werthuswyr annibynnol profiadol/cyfeillion beirniadol yn helpu staff a phartneriaid cymunedol i ddeall beth sy'n gweithio'n dda a pha feysydd y mae angen eu datblygu
		Caiff y staff eu hannog i ofyn cwestiynau ac i herio	Caiff y staff a phartneriaid cymunedol eu hannog i ofyn cwestiynau ac i herio ac yna mae pawb yn myfyrio ar hynny gyda'i gilydd Defnyddir y gwerthuso i greu newid ac i ddatblygu'r gwaith

Llun: Amgueddfa ac Oriel Gelf Birmingham

Grym i'r Bobl: fframwaith hunanasesu ar gyfer ymarfer cyfranogol

Dyma sut rydym yn ei wneud

Mae llawer o amgueddfeydd yn cydweithio'n agos â'u cymunedau ond mae lle i wella bob amser. Dyma rai awgrymiadau ac adnoddau i gefnogi elfennau allweddol y fframwaith.

Llun: Llyfrgell Menywod Glasgow

"Bu cymunedau'n cymryd rhan mewn gweithdai i helpu i ddatblygu ein strategaeth newydd. Cyrhaeddwyd consensws trwy gydweithio: roedd pawb yn teimlo bod ganddynt ran yn y broses a chafodd eu syniadau eu cynrychioli yn ein blaen-gynllun."

Jenny Cousins, Cyfarwyddwr,
Museum of East Anglian Life

Ymgysylltu a gwneud penderfyniadau

Un o arwyddion llwyddiant ymarfer cyfranogol yw bod cymunedau'n cael cyfrannu at lywodraethiant, penderfyniadau ac awdurodd, gan gydweithio â'r amgueddfa i bennu targedau, i fonitro ac i werthuso. Dyma rai o'r ffyrdd y gall cymunedau chwarae rhan yn y strategaeth ehangach:

- Mae'r partneriaid cymunedol yn eistedd ar y bwrdd neu'r corff llywodraethol cyfatebol. Derbynnir nad 'cynrychioli' y gymuned na'u sefydliad eu hunain yw eu rôl, ond dod â sgiliau a gwybodaeth neilltuol fel 'ymddiriedolwr da' sy'n gyfrifol am lywodraethiant y sefydliad. Yn ogystal, gall penodi partneriaid cymunedol helpu i sicrhau amrywiaeth ar fwrdd, gan gyflwyno sgiliau a safbwyntiau gwahanol sy'n cyfoethogi'r sgysiau ac sy'n un ffordd o ddilyn trywydd agendâu cymunedol.
- Mae partneriaid cymunedol yn cymryd rhan mewn trafodaethau strategol trwy baneli cynghori a fforymau cyfranogol sy'n canolbwyntio ar wahanol rannau o waith yr amgueddfa. Gall hyn gyflwyno arbenigedd a safbwyntiau newydd i'r amgueddfa, yn enwedig os ydynt yn adrodd wrth y bwrdd yn rheolaidd.
- Mae partneriaid cymunedol yn chwarae rhan mewn gweithdai gyda'r amgueddfa i ddatblygu strategaeth hirdymor. Gall gweithdai ymgynghori sy'n cynnwys staff, gwirfoddolwyr, ymddiriedolwyr, rhanddeiliaid a chymunedau arwain at ffocws strategol newydd ar gyfer yr amgueddfa. Gall y broses o gydweithio feithrin consensws ac ymdeimlad o berthyn gan bawb a gwneud i'r partneriaid cymunedol deimlo'u bod yn cael eu cynnwys a bod eu syniadau'n cael eu hystyried o ddifrif.

Gwerthuso a thystiolaeth o newid

Mae ymarfer myfyriol, yn fewnol a gyda phartneriaid cymunedol, yn rhan hanfodol o gyfranogi. Mae ymarfer myfyriol yn golygu meddwl am yr hyn a wnaethoch a chwestiynu hynny, bod yn hunan-feirniadol a dysgu'n barhaus o'r hyn aeth yn dda, beth allai fod wedi mynd yn well a beth y gellid ei wneud yn wahanol. Mae'n cynnwys y gallu i wrando, i gael deialog onest sy'n ymwneud â dysgu nid beio, a bod yn agored i heriau, a gwerthoedd a dulliau gweithio gwahanol.

Dyma rai modelau myfyrio y gellir eu cynnwys mewn gwaith bob-dydd:

- Neilltuo pum munud ar ddiwedd pob cyfarfod i fyfyrio ar yr hyn a ddigwyddodd: beth ddysgoch chi, sut mae hynny'n effeithio ar weddill y sefydliad, beth allech chi ei wneud yn wahanol?
- Creu fforwm trafod rheolaidd, yn cynnwys staff, partneriaid cymunedol a phobl gyfatebol o amgueddfeydd eraill. Ei ddefnyddio i gyflwyno safbwyntiau newydd, rhannu, ymateb a myfyrio ar y gwaith
- Defnyddio sesiynau ôl-drafod ffurfiol ar brosiectau a rhaglenni gyda phartneriaid cymunedol i ganolbwyntio ar wersi a ddysgwyd a'r hyn rydych yn ceisio'i gyflawni.
- Defnyddio cyfarfodydd rheolaidd gyda'r staff a gwirfoddolwyr i ganolbwyntio nid yn unig ar faterion gweithredol ond hefyd i gynnwys myfyrio trwy ofyn cwestiynau a rhannu'r hyn a ddysgwyd e.e. yn yr wythnos/y mis diwethaf, beth aeth yn dda a beth allai fod wedi mynd yn well? Creu awyrgylch sy'n annog dysgu ar y cyd yn hytrach na beio.
- Mae grymuso staff yn golygu bod mwy o amser i fyfyrio. Pan fydd staff yn deall ac yn derbyn amcanion strategol y sefydliad, gall y rheolwyr roi mwy o ryddid iddynt wneud penderfyniadau o fewn y fframwaith strategol hwnnw. O ganlyniad i hynny, does dim rhaid i gyfarfodydd ganolbwyntio gymaint ar y manylion gweithredol a gallant fod yn fwy athronyddol a myfyriol.

"Mae dod yn sefydliad mwy myfyriol wedi rhoi cryn foddhad i ni - gan wneud amser i drafod, gwneud amser i sôn am y gwersi a ddysgwyd a gwthio'n galed i sicrhau ein bod yn ystyried y gwersi a ddysgwyd a'u defnyddio i newid."

Christine McLellan, Rheolwr Logisteg a Rhaglennu, Amgueddfeydd Glasgow

Beth nesaf?

Adnoddau:

Sefydliad Paul Hamlyn, Our Museum
<http://ourmuseum.org.uk>

Partneriaid cymunedol sy'n gweithio
gyda nifer o amgueddfeydd ac orielau
yn cynghori sut i gynnal perthynas:
<http://ourmuseum.org.uk/sustaining-relationships/>

Awgrymiadau ymarferol gan Amgueddfa
Cymru ar gyfer gwneud penderfyniadau
ar y cyd:
<http://ourmuseum.org.uk/collaborative-decision-making/>

Bernadette Lynch yn sôn am
bwysigrwydd ymarfer myfyriol a sut y
mae'n gweithio:
<http://ourmuseum.org.uk/reflective-practice/>

Rhaglen Llysgenhadon Staff yn
Amgueddfeydd Glasgow:
<http://ourmuseum.org.uk/staff-ambassadors/> ac <http://ourmuseum.org.uk/staff-ambassadors-phase-2/>

Cymdeithas yr Amgueddfeydd,
Amgueddfeydd yn Newid Bywydau
(2017)
<https://www.museumsassociation.org/museums-change-lives>

a <https://www.museumsassociation.org/download?id=1221219> (Y fersiwn
Gymraeg o'r adroddiad)

McSweeney, K. a Kavanagh J.
(golygyddion) (2016) Museum
Participation: New Directions for
Audience Participation, Museums Etc.
<https://neweconomics.org/2008/07/co-production>

Simon, N. (2010) The Participatory
Museum, Museum 2.0
<http://www.participatorymuseum.org/>

Open Up Resources
<http://openupresources.org/>

